

Πρόσωπα
21ος ΑΙΩΝΑΣ

25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2001

ΤΕΥΧΟΣ

η
μονογαμ
είναι **μύθος**

Πανόραμα

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Σπύρος Εξάρας

Η συναυλία «Ελληνικής Τζαζ» που έδωσε τον Ιούνιο το μουσικό σχήμα «Σπύρος Εξάρας Τζαζ Ανσάμπλ» στο δημαρχείο του Φλάινγκ της Νέας Υόρκης μνήθηκε ιδιαίτερα από τον Τύπο της ομογένειας ως μοναδικός συγκερασμός – πέρα από φολκλορικού χαρακτήρα πειραματισμούς – της τζαζ μουσικής με τους παραδοσιακούς ελληνικούς ρυθμούς.

«Στις "καταρακτώδεις" κλίμακες της τζαζ που ταξίδευαν τον κόσμο σαν σε βαρκάδα... με καγιάκ, έρχονταν οι αρχέγονες μελωδίες της ελληνικής παράδοσης να γεμίσουν την ψυχή του Έλληνα κοσμοπολίτη - ταξιδευτή», έγραφε χαρακτηριστικά η εφημερίδα «Εθνικός Κήρυξ».

Για τον συνθέτη και κιθαρίστα Σπύρο Εξάρα, η κίνηση αυτή δεν ήταν μια αβασάνιστη επιπολαιότητα, ούτε υπερθεματισμός ενός «παγκοσμιοποιητικού ερμαφροδιτισμού» που εποφθαλμιά τις ενδοξότερες στιγμές της τέχνης.

«Χρόνια παλεύω με αυτή την ιδέα», λέει ο 37χρονος μουσικός, «παίζοντας διάφορα είδη τζαζ άλλων λαών, από κλασική μέχρι λάτιν τζαζ και αφρικαν τζαζ».

Από τις αναζητήσεις του αυτές και τις ατέλειωτες ώρες αυτοσχεδιασμού, προέκυψε ο δίσκος του «Phrygianics», που κατατάσσεται μεν στην κατηγορία της σύγχρονης τζαζ, περιέχει ωστόσο αρκετά έθνη στοιχεία από διάφορες περιοχές των Βαλκανίων. Ο Σπύρος Εξάρας προάγει σε βασικά όργανα το κλαρίνο και τον ζουρνά (Λευτέρης Μπουρνιάς), που συνυπάρχουν με τις αραβικές φλογέρες, το τουμπελέκι και τα φωνητικά του Αρμένιου Artur Tunçboyacıyan.

Το όνομα του δίσκου προέρχεται από τον «Φρύγιο», καθώς, όπως λέει ο συνθέτης, «στην τζαζ υπάρχουν κάποιες κλίμακες που προέρχονται από τους αρχαίους τρόπους και κυρίως τον φρυγικό».

Αν, παρά ταύτα, ένα τέτοιο εγχείρημα ή και απλώς η δημιουργική περιπλάνηση στην κατ' εξοχήν μουσική της ελευθερίας χρειαζόταν κάποιες εγγυήσεις ή «διαπιστευτήρια», ο Σπύρος Εξάρας θα είχε να διαθέσει τις μακροχρόνιες συστηματικές σπουδές του και αναζητήσεις, σε συνδυασμό με την υπερβολική του αγάπη για αυτό το είδος μουσικής.

Η κλασική μουσική τού τράβηξε αρχικά το ενδιαφέρον, τελείωσε το Εθνι-

Μ' αρέσει να περιπλανιέμαι δημιουργικά σε διάφορα είδη τζαζ.

κό Ωδείο στην Αθήνα και στη συνέχεια το Ωδείο Νίκος Σκαλκώτας, από όπου πήρε το δίπλωμα κλασικής κιθάρας με δασκάλα του την Όλγα Καλογριάδου. Συνέχισε ανώτερα θεωρητικά και τα δύο πρώτα χρόνια της σύνθεσης με τον Μιχάλη Τραυλό, ενώ παράλληλα και για πολλά χρόνια κόχλαξε στο αίμα του μια εφηβική του εμπειρία, από την εποχή που βρέθηκε στο Ντιτρόιτ του Μίσιγκαν, στο πλαίσιο ενός προγράμματος διεθνών ανταλλαγών, και ήρθε σε επαφή με τα καινούργια ρεύματα της αμερικανικής τζαζ.

Η θητεία του στην ερμηνεία, με κλασική ή ηλεκτρική κιθάρα, που ξεκίνησε από ένα ροκ συγκρότημα στα 14 του και συνεχίστηκε με διάφορες συναυλίες, ρεσιτάλ και ηχογραφήσεις στην Ελλάδα, όλα αυτά έγιναν σταδιακά ένα πολύ ελαφρύ φορτίο, που θα το έπαιρνε μαζί του μόλις κατέληγε στο δίλημμα της επιλογής ανάμεσα «στη Μέκκα και τη Μεδίνα της τζαζ», τη Νέα Υόρκη ή τη Νέα Ορλεάνη.

Οι διαθέσεις του ήταν περισσότερο νεωτεριστικές κι έτσι επέλεξε ως έδρα του την πρώτη, όπου τα τελευταία δέκα χρόνια παίζει και συνθέτει – έχει γράψει μάλιστα και τη μουσική κάποιων κινηματογραφικών ταινιών – αναλαμβάνει ενορχηστρώσεις ή παραγωγές και εμφανίζεται σε διάφορα κλαμπ και άλλους συναυλιακούς χώρους ως κιθαρίστας. Αυτή την εποχή περιοδεύει σε διάφορες πόλεις της Αμερικής, ενώ προγραμματίζει για του χρόνου και μια περιοδεία στην Ευρώπη. Στις αρχές Οκτωβρίου ενδέχεται να εμφανιστεί και στην Ελλάδα ως μουσικός σε ένα λάτιν τζαζ σχήμα. Ανάμεσα στον συνθέτη και τον ερμηνευτή, και από την ίδια τη φύση της τζαζ μουσικής, υπήρξε πάντα ο αυτοσχεδιασμός, ως μαγικός τόπος και σχολείο, ως μέγας εγγυητής της δημιουργικής του ελευθερίας.

«Η καλή μουσική», λέει ο Σπύρος Εξάρας σχολιάζοντας τα μουσικά πράγματα εν Ελλάδι, «είναι παντού, σε όλον τον κόσμο, ελάχιστη. Η μεγάλη μάζα είναι μουσική του εμπορίου, για να φεύγει και να ανακυκλώνεται. Βλέπω όμως ότι πολλά νέα παιδιά που βγαίνουν τώρα και ασχολούνται είναι πιο καταρτισμένα, με περισσότερη έμπνευση, και αυτό με κάνει αισιόδοξο».

Ζαχαρίας Πουστάνης